

ДОВКІЛЛЯ І КЛІМАТ:

інформаційно-аналітичний огляд екологічної та кліматичної політики і права ЄС

грудень 2018

Щоб отримувати огляди, надішліть листа з текстом "отримувати EUupdates" на адресу office@rac.org.ua

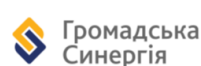
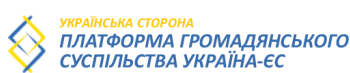
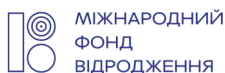
У ВИПУСКУ

Шановні друзі! Пропонуємо вашій увазі випуск «Довкілля і клімат: інформаційно-аналітичний огляд екологічної та кліматичної політики і права ЄС» за грудень 2018 року.

Наприкінці року Європейський Союз продовжував активно розвивати законодавство у сфері захисту довкілля загалом та морського середовища зокрема від забруднення пластиком. Європейський Парламент та Рада ЄС досягнули політичних домовленостей щодо законодавчих пропозицій Європейської Комісії із заборони використання певних видів [одноразових пластикових виробів](#) та обмеження використання інших пластикових виробів, реформування процедур приймання [відходів з кораблів](#) у портах та вимог до портового приймального обладнання. Європейська Комісія [запустила роботу](#) асоціації ключових суб'єктів для удосконалення механізму повторної переробки пластикових виробів в Європі.

Проводилася законодавча робота стосовно удосконалення функціонування програми [LIFE після 2020 року](#), процедури погодження використання в ЄС [пестицидів](#), механізмів [колективного відшкодування шкоди](#), заподіяної споживачам, зокрема і з питань здоров'я та довкілля. Європейська Комісія оприлюднила звіт про імплементацію [Лісової стратегії ЄС](#), який загалом позитивно оцінив впровадження дій на досягнення її цілей та ключових пріоритетів.

У грудні відбулись важливі [кліматичні міжнародні переговори](#) – 24-а Конференція сторін Рамкової конвенції зі зміни клімату, активну участь в яких взяв й Європейський Союз. Вони завершилися прийняттям Книги правил Паризької угоди. Під час COP-24 ЄС

провів низку заходів, оголосив про власний внесок до Адаптаційного фонду, підтримав декларації, разом з країнами з Коаліції високих амбіцій звернувся із заявою про негайне підвищення рівня як глобальних, так і національних кліматичних амбіцій. Європарламент та Рада ЄС досягнули політичної домовленості щодо правил декарбонізації та модернізації [транспортного сектору](#). Оприлюднено [звіти](#) про функціонування вуглецевого ринку ЄС, фторовані парникові гази, джерела відновлюваної енергії та інформаційні довідки стосовно озеленення сектору електроенергії, адаптації до зміни клімату в транснаціональних регіонах Європи.

У [рубриці](#) «Кращі екологічні практики» знайомимо читачів з проектом, що реалізовувався у Польщі для залучення місцевих органів влади, бізнесу, населення та громадськості до практичного впровадження заходів із пом'якшення негативних наслідків та адаптації до зміни клімату на рівні повітів, включення кліматичних питань у стратегічні документи розвитку регіонів.

ДОВКІЛЛЯ

ОДНОРАЗОВИЙ ПЛАСТИК: ЗА КРОК ДО СХВАЛЕННЯ НОВИХ ПРАВИЛ ЗМЕНШЕННЯ ЗАБРУДНЕННЯ ДОВКІЛЛЯ

**#Законодавство, #ЗабрудненняДовкілля,
#ПластиковіВиробиОдноразовогоВикористання**

19 грудня Європейський Парламент та Рада ЄС досягнули політичної домовленості щодо прийняття нових амбіційних правил, [запропонованих](#) Європейською Комісією, зі зменшення впливу певної пластикової продукції на довкілля, зокрема запобігання забрудненню морського середовища шляхом заборони чи обмеження використання одноразових пластикових виробів.

Нові правила встановлюють різні підходи поводження до різних видів пластикових виробів одноразового використання. Якщо альтернативи є доступними, то пластикові вироби будуть заборонені на ринку ЄС та виведені зі вжитку. Заборона стосується пластикових ватних паличок, ножів, виделок, ложок, тарілок, соломинок, паличок для розмішування напоїв, паличок для надувних кульок, товарів, виготовлених з пластику, що біо-розкладається при окисленні, контейнерів для продуктів та напоїв, виготовлених з пінополістиролу. Для інших виробів вводитиметься обмеження їхнього використання через запровадження державами-членами ЄС зменшення вжитку на національному ринку, встановлення та конкретизацію обов'язків для виробників у сфері поводження з відходами, у т. ч. принципу забруднювач платить.

За результатами досягнутої політичної домовленості Європейський Парламент та Рада ЄС формально мають схвалити нові правила, які після публікації в Офіційному віснику стануть джерелом права ЄС.

Джерело: [Європейська Комісія](#), [Європейський Парламент](#), [Рада ЄС](#)

ЄС ВИРІШУЄ ПРОБЛЕМУ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗАБРУДНЕННЯ МОРСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА ВІДХОДАМИ З КОРАБЛІВ

#Законодавство, #КорабельніВідходи, #ЗабрудненняМорськогоСередовища

12 грудня Європейський Парламент та Рада ЄС досягнули попередньої домовленості щодо удосконалення правового регулювання приймання відходів з кораблів у портах та вимог до портового приймального обладнання.

Серед іншого, нові правила передбачають запровадження непрямих податків, що дають право на залишення відходів у портах. Плата справлятиметься незалежно від того, чи такі відходи фактично залишатимуться чи ні в портах. Розмір плати визначатиметься, виходячи з відшкодування витрат на поводження з відходами. Зменшення розміру податку застосовуватиметься до каботажного судноплавства та «зелених» кораблів, які демонструють утворення меншої кількості відходів та впроваджують стале управління відходами на борту. Зміни стосуватимуться покращення ефективності здійснення морських операцій, зокрема шляхом скорочення адміністративної рутини в портах, стимулювання портів щодо розроблення та схвалення планів прийняття та поводження з відходами.

За результатами досягнутої домовленості Європейський Парламент та Рада ЄС формально мають схвалити нові правила, які після публікації в Офіційному віснику стануть джерелом права ЄС.

Джерело: [Рада ЄС](#)

ЄВРОПЕЙСЬКА КОМІСІЯ ЗАПУСТИЛА АСОЦІАЦІЮ ЦИРКУЛЯРНОГО ПЛАСТИКУ #ПластиківВироби

11 грудня Європейська Комісія запустила Асоціацію циркулярного пластику (Circular Plastics Alliance). Асоціація є багатосторонньою платформою високого рівня, що об'єднала ключових зацікавлених осіб, які представляють інтереси суб'єктів усього циклу виробництва пластикових виробів, включаючи суб'єктів, які збирають чи переробляють відходи, первинних товаровиробників, продавців тощо. Асоціація створена з метою удосконалення якості повторної переробки пластикових виробів в Європі, посилення взаємозв'язку між попитом і пропозицією повторно перероблених пластикових виробів. Цією ініціативою Європейська Комісія намагається до 2025 року досягти використання щонайменше 10 млн тонн переробленого пластику для виробництва нової продукції.

У своїй діяльності Асоціація керується трьома операційними цілями:

- сприяння короткостроковим добровільним та узгодженим діям й інвестиціям зі сторони ключових зацікавлених суб'єктів (наприклад, окремий збір пластикових відходів, гармонізоване звітування про ступінь та обсяг зібраних та перероблених відходів);
- донесення інформації про перепони, що перешкоджають виконанню зацікавленими суб'єктами своїх добровільних зобов'язань та цілей, які необхідно досягнути до 2025 року (частина таких перепон уже відома – це недостатність інфраструктури, доступу до фінансування та наявність прогалин з питань стандартизації);
- відслідковування прогресу у напрямі до повторної переробки пластикових виробів та їх освоєння в Європі.

Джерело: [Європейська Комісія](#)

НА ПОРЯДКУ ДЕННОМУ – ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ ЛІСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ЄС ДО 2020 РОКУ

#ЛісоваСтратегіяЄС, #Звіт

7 грудня Європейська Комісія оприлюднила [Звіт про поступ в імплементації Лісової стратегії ЄС](#). У звіті розглянуто прогрес щодо досягнення цілей та восьми ключових пріоритетів стратегії, які стосуються підтримки сільського та міського населення, просування конкурентоспроможності та сталості лісової промисловості ЄС, біо-енергетики та зеленої економіки, ролі лісів у кліматі, що змінюється, захисті лісів і посилення екосистемних послуг та ін.

Згідно зі Звітом цілі Лісової стратегії ЄС досягнуті, а більшість заходів з восьми ключових пріоритетів імплементовані. Як зазначено у заключних висновках Звіту, у напрямі

щодо досягнення цілей до 2020 року зроблено значний прогрес. Продовження імплементації Лісової стратегії, що підтримується з бюджету ЄС, допоможе охопити лісом 40% території ЄС.

Джерело: [Європейська Комісія](#)

НА ШЛЯХУ ДО ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРОГРАМИ LIFE

#ПрограмаLIFE, #ІнструментФінансування

ЄС оновлює програму LIFE – основний інструмент, який фінансує проекти у сфері охорони природи, біорізноманіття та попередження негативних наслідків зміни клімату. 20 грудня Рада ЄС погодила власну позицію стосовно продовження дії програми після 2020 року. Рада не розглядала горизонтальні питання та питання фінансування LIFE, оскільки вони проходять наразі обговорення в межах іншого процесу планування фінансування на 2021-2027 роки. Основні зміни стосуються включення нової підпрограми, яка фінансуватиме проекти з екологічно чистих видів енергії.

У подальшому програма LIFE складатиметься з двох сфер, кожна з яких включатиме по дві підпрограми:

1. сфера «Довкілля» включатиме підпрограму «Природа та біорізноманіття» і підпрограму «Циркулярна економіка та якість життя»,
2. сфера «Кліматичні дії» включатиме підпрограму «Пом'якшення наслідків та адаптація до змін клімату» і підпрограму «Перехід до екологічно чистих видів енергії».

Рада ЄС відзначила, що 60% фінансування у сфері «Довкілля» повинно спрямовуватися на проекти з охорони природи та біорізноманіття. Європейська Комісія запропонувала фінансування програми LIFE на 2021-2027 роки у розмірі 5,45 млрд євро, з яких 3,5 млрд євро спрямовується на сферу «Довкілля», а 1,95 млрд євро на сферу «Кліматичні дії». Але конкретний розмір буде визначений за результатами окремих фінансових переговорів.

Джерело: [Рада ЄС](#)

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПОГОДЖЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ПЕСТИЦИДІВ

#ПроцедураПогодження, #ВикористанняПестицидів

6 лютого 2018 року Європейський Парламент створив Спеціальний комітет з вивчення процедури погодження використання пестицидів в ЄС. У вересні 2018 р. Комітет представив проект звіту щодо покращення процедури, її прозорості, незалежності та обґрунтованості.

5 грудня Європейський Парламент прийняв рекомендації в частині удосконалення процедури погодження використання пестицидів в ЄС. Серед ключових варто виділити такі рекомендації: громадськості повинен гарантуватися доступ до досліджень, які використовуються у процедурі погодження, Європейська Комісія повинна забезпечити проведення епідеміологічного вивчення реального впливу гліфосату на стан здоров'я людини, дослідження стосовно канцерогенності гліфосату повинні переглядатися науковими експертами, вимоги до даних про засоби захисту рослин повинні бути допов-

нені даними про їхню токсичність при тривалому використанні.

Джерело: [Європейський Парламент](#)

КОЛЕКТИВНЕ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ – НОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ В ЄС

#ЗахистСпоживачів, #КоллективнеВідшкодуванняШкоди

Комітет із правових питань Європейського Парламенту вперше в ЄС підтримав зміни щодо права групи споживачів, яким заподіяна шкода неправомірною поведінкою, розпочинати колективні дії на свій захист та відшкодування шкоди.

Зараз лише 19 держав-членів ЄС встановлюють окремі правові гарантії для потерпілих від «масового» заподіяння шкоди та процедури захисту їх прав, які досить часто є тривалими і вартісними, особливо для тих потерпілих, що індивідуально звертаються до суду за захистом порушених прав. Нові правила є відповіддю на недавні скандали, які спричинили масові порушення прав споживачів. Наприклад, Дізельгейт, коли Агентство з охорони навколишнього середовища США звинуватило Volkswagen у фальсифікації результатів тестів дизельних двигунів щодо кількості шкідливих викидів.

Нові правила дозволяють колективні дії проти порушень, які зачіпають широкі кола громадськості у національних та міжнародних випадках у різних сферах, таких як захист персональних даних, фінансові послуги, туризм та подорожі, телекомунікація, енергетика, здоров'я та довкілля. Вони спрямовані на гармонізацію механізму колективного відшкодування у всіх державах-членах, усунення фінансових перешкод та доступність правового захисту через колективне представництво.

Джерело: [Європейський Парламент](#)

ЗМІНА КЛІМАТУ

24-А КОНФЕРЕНЦІЯ СТОРІН РАМКОВОЇ КОНВЕНЦІЇ ЗІ ЗМІНИ КЛІМАТУ – ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ

#РамковаКонвенціяЗіЗміниКлімату, #КонференціяСторін-24

2-14 грудня 2018 року у Катовіце (Польща) відбулась 24-а Конференція сторін Рамкової конвенції зі зміни клімату. Цьогорічна конференція стала одним з ключових моментів в імplementації Паризької угоди. Серед її завдань було прийняття Книги правил Паризької угоди, що визначає детальні правила та керівництва для виконання Паризької угоди, включаючи такі основні сфери, як інформаційна відкритість, питання фінансування, зменшення впливу на довкілля та адаптації до змін клімату.

Документ деталізує порядок виконання Паризької угоди щодо механізмів моніторингу та звітування державами-сторонами про досягнуті цілі. Серед іншого, на конференції розглядалися питання:

- універсальної системи моніторингу та звітування прогресу в кліматичних діях, що забезпечує гнучкість для тих країн, які її потребують. Система заохочує держави-сторони покращувати їхню практику протягом тривалого часу та повідомляти про досягнутий прогрес у зрозумілій та порівнювальній формі,
- заохочення держав до постійного перегляду досягнутого прогресу та рівня амбіцій з питань зміни клімату на основі останніх наукових досягнень,
- фінансування та підтримки технологій, спрямованих, зокрема, на забезпечення виконання ЄС зобов'язань із підтримки та взаємної відповідальності у сфері зміни клімату.

Джерело: [Європейська Комісія](#), [Європейська Комісія](#)

ЄС РОЗШИРЮЄ ПІДТРИМКУ АДАПТАЦІЙНОГО ФОНДУ

#ЗмінаКлімату, #АдаптаційнийФонд

ЄС та його держави-члени розширили свої добровільні внески до Адаптаційного фонду, що дозволяє країнам, які розвиваються, розбудовувати свою життєздатність та адаптацію до змін клімату. Європейська Комісія під час 24-ої Конференції сторін Рамкової конвенції зі зміни клімату оголосила про добровільний внесок ЄС в Адаптаційний фонд на 2019 рік у розмірі 10 млн євро. Цей внесок доповнює нові внески, уже зроблені державами-членами ЄС.

ЄС та його держави-члени найбільше фінансують кліматичні заходи для країн, що розвиваються, зокрема у питаннях переходу до низьковуглецевих та кліматично-стійких економік. Так, у 2017 році ЄС, його держави-члени та Європейський Інвестиційний Банк разом профінансували 20,4 млрд євро на кліматичні заходи для країн, які розвиваються, що становило 40% від загального фінансування.

Джерело: [Європейська Комісія](#)

СОР-24: ЄС ЗАКЛИКАВ ДО ТЕРМІНОВОГО ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КЛІМАТИЧНИХ АМБІЦІЙ

#ЗмінаКлімату, #КоаліціяВисокихАмбіцій, #КліматичніАмбіції

12 грудня ЄС та країни з Коаліції високих амбіцій (High Ambition Coalition)* оприлюднили [Заяву про підвищення рівня кліматичних амбіцій](#), в якій закликають країни-учасниці СОР-24 до термінового підвищення рівня власних та глобальних кліматичних амбіцій. Згідно з результатами та висновками [Спеціального звіту про глобальне потепління на 1,5°C](#), виконаного Міжурядовою групою експертів зі зміни клімату, зниження глобального потепління на 1,5°C порівняно з 2°C дозволить зменшити негативний вплив на екосистеми, здоров'я та добробут людей.

У заяві підтримано ініціативу Генерального Секретаря ООН про скликання Кліматичного саміту у вересні 2019 року та забезпечення найбільшої політичної підтримки зростанню глобальних кліматичних амбіцій до 2020 року.

* Група розвинутих країн та країн, що розвиваються, які поділяють встановлення та досягнення найвищого рівня амбіцій на міжнародних кліматичних переговорах.

Джерело: [Європейська Комісія](#)

ЄВРОПА ПРИШВИДШУЄ ПЕРЕХІД ДО ЕКО-МОБІЛЬНОСТІ

#ЗмінаКлімату, #Довкілля, #ТранспортнийСектор

17 грудня Європейський Парламент і Рада ЄС досягнули політичної домовленості щодо пакету законодавства з еко-мобільності, включаючи посилення правил декарбонізації та модернізації транспортного сектору. Попередньо вони погодили нові стандарти викидів вуглецю для легкових автомобілів та автомобілів-фургонів в ЄС після 2020 року, викиди від легкових машин повинні бути нижчими на 37,5% у 2030 році порівняно з 2021 роком, а для автомобілів-фургонів – на 31%.

За результатами політичної домовленості Європейський Парламент і Рада ЄС повинні формально схвалити відповідний регламент.

Джерело: [Європейська Комісія](#)

НАДЛИШОК КВОТ В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ СИСТЕМІ ТОРГІВЛІ ВИКИДАМИ СКОРОЧУЄТЬСЯ

#ЗмінаКлімату, #СистемаТоргівліВикидами, #Звіт

Європейська Комісія схвалила щорічний [Звіт про функціонування вуглецевого ринку](#). Звіт охоплює 2017 рік, а також містить відповідні ініціативи, запропоновані та погоджені в 2018 році. Згідно зі звітом за останні шість років сектор електроенергетики зменшив власні викиди парникових газів. Проте викиди від промислових енергетичних установок зросли на 0,18% порівняно з 2016 роком. Викиди від авіаційного транспорту також продовжили зростати і збільшилися на 4,5% порівняно з 2016 роком. Зусилля щодо зменшення надлишку квот на вуглецевому ринку також дали результати – спостерігалося зменшення надлишку квот за останні три роки загалом на 0,5 млрд квот.

Звіт окрім елементів, наявних і в попередніх звітах, містить нові складові – розділ, прис-

вчаний структурі Європейської системи торгівлі викидами на наступну декаду, додаток про прогрес в імplementації та внески держав-членів ЄС до Резерву стабільності ринку у 2019 році. Вперше звіт подає розмір державної допомоги, спрямованої державами-членами ЄС на компенсацію непрямих витрат за викиди вуглецю.

Джерело: [Європейська Комісія](#)

ЗВІТИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО АГЕНТСТВА З НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА З ПИТАНЬ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ТА КЛІМАТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

**#Звіт, #АдаптаціяДоЗмінКлімату, #ФторованіПарниковіГази,
#ВідновлюваніДжерелаЕнергії, #СкеторЕлектроенергетики**

У грудні 2018 року Європейське агентство з навколишнього середовища оприлюднило звіти з питань, що стосуються досягнення цілей енергетичної та кліматичної політики ЄС, зокрема:

- [Звіт №21/2018 про фторовані парникові гази \(2018\)](#). Згідно з оновленими даними, наданими представниками промисловості про виробництво, імпорту та експорту фторованих парникових газів за 2007-2017 рр., ціль ЄС щодо поступового зменшення використання фторованих парникових газів у 2017 році залишалася на часі. У звіті оцінюється прогрес щодо зменшення використання фторованих парникових газів загалом за останній рік та виконання зобов'язань згідно з поправкою Кігалі до Монреальського протоколу, що набирає чинності у 2019 році.

Джерело: [Європейське агентство з навколишнього середовища](#),

- [Звіт №20/2018 про відновлювану енергію в Європі \(2018\)](#). У звіті окреслюється прогрес стосовно джерел відновлюваної енергії в ЄС, що ґрунтується на даних 2016 року та попередніх оцінках Європейського агентства з навколишнього середовища за 2017 рік. Так, частка відновлюваної енергії в кінцевому використанні зросла з 16,7% у 2015 році до 17,0% у 2016 році та попередньо до 17,4% у 2017 році.

Джерело: [Європейське агентство з навколишнього середовища](#),

- Інформаційну довідку [«Озеленення сектору електроенергетики: вигоди амбіційної імplementації політики з довкілля та енергетичної політики ЄС»](#). Згідно з проведеним аналізом встановлення жорстких, але реалістичних, гранично допустимих викидів для сектору електроенергії дозволить зменшити викиди основних забруднюючих речовин на 79-91% до 2030 року.

Джерело: [Європейське агентство з навколишнього середовища](#),

- Інформаційну довідку [«Шляхи адаптації до зміни клімату в транснаціональних регіонах Європи»](#). У документі відображено оновлений аналіз дванадцяти з п'ятнадцяти регіонів ЄС, розглядається як європейські країни та регіони співпрацюють в адаптації до впливу змін клімату, особливо стосовно найменш захищених регіонів до таких змін.

Джерело: [Європейське агентство з навколишнього середовища](#).

КРАЦІ ЕКОЛОГІЧНІ ПРАКТИКИ

СПРИЯТЛИВИЙ КЛІМАТ ДЛЯ ПОВІТІВ (ПОЛЬЩА)

#ЗмінаКлімату, #ДобрийКліматДляПовітів, #МісцевеСамоврядування, #Адаптація

«Добрий клімат для повітів» (далі – проект) – проект, який визнано одним з найкращих у кліматичній сфері за 2016-2017 роки, що підтримувалися програмою LIFE. Проект реалізовувався протягом 2010-2015 років на національному і місцевому рівнях у Польщі.

Головною метою проекту було вирішення проблем змін клімату на локальному рівні, тому він спрямований на зростання поінформованості про зміну клімату серед очільників повітів Польщі та стимулювання місцевої влади в усіх повітах зосередити увагу на проблемах зміни клімату.

Спеціальними цілями проекту були:

- заохочення співпраці на локальному рівні задля протидії зміні клімату та адаптації до змін клімату;
- посилення та фокусування заходів, що мають застосовуватися та впроваджуватися місцевою владою;
- просування важливості розуміння інтегрування питань протидії зміні клімату та адаптації до змін клімату у розвиток регіонів.

Проект сприяв імплементації в Польщі низки актів кліматичного законодавства ЄС, а також Директиви 2009/28/ЄС про стимулювання використання енергії з відновлюваних джерел, Директиви 2010/31/ЄС про енергоефективність будівель, Директиви 2012/27/ЄС про енергоефективність.

Результати

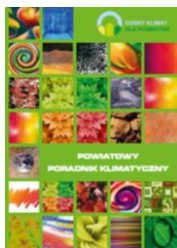
Проект відіграв новаторську роль у Польщі, представивши кліматичні питання місцевій владі та населенню, ознайомивши їх із заходами щодо пом'якшення наслідків та адаптації до змін клімату, які можуть ними впроваджуватись. У той чи інший спосіб проектом охоплено 115 з 314 повітів.

Організовано серію дебатів у 93 повітах, на яких обговорено причини та наслідки змін клімату, напрацьовані рекомендації для розроблення та прийняття місцевих програм низьковуглецевого розвитку. Участь у заходах взяли 1 900 осіб (заплановано – 1 400), в основному – представники місцевих адміністрацій. Результати дебатів узагальнені та представлені на 16 регіональних конференціях, проведених у кожному воєводстві Польщі. На початку та в кінці проекту проведено дві національні конференції, участь в

яких взяли 178 представників державної та місцевої влади. Друга конференція проведена на високому рівні у спів-організації з сенатським Комітетом з охорони довкілля та присвячена досягненням та обміну досвідом, одержаних за час реалізації проекту.

Проект впроваджував і практичні підходи щодо застосування заходів до адаптації та пом'якшення наслідків зміни клімату, зокрема зменшення викидів парникових газів на місцевому рівні. Перший захід – це визначення (обчислення) викидів парникових газів у п'яти повітах (враховувалися 2005, 2010 та 2013 роки). За результатами цього заходу сформовано п'ять звітів про основні джерела викидів та наданні рекомендації щодо шляхів зменшення викидів. Окремий звіт описував [методологію](#), за допомогою якою проводилося обчислення викидів парникових газів у таких секторах, як промисловість, енергетика, будівництво, транспорт, управління побутовими відходами, очистка стічних вод та сільське господарство. Звіти були поширені серед усіх повітів Польщі. Другий практичний захід передбачав розроблення пілотної місцевої [Програми з низьковуглецевого розвитку для повіту Староград](#). Програма поширена як модельний акт про низьковуглецевий розвиток для подальшого прийняття своїх програм повітами і містами.

У рамках проекту підготовлено 19 публікацій, серед яких Практичне керівництво з клімату повітів (County Climate Guide), в якому досліджені різні аспекти змін клімату, підкреслено заходи, які можна впровадити на локальному рівні, та зазначено вплив заходів із пом'якшення наслідків зміни клімату на розвиток регіонів та створення робочих місць.

З просвітницькою метою знято інформаційні ролики, а для поширення результатів створена [веб-сторінка](#).

21 повіт підписав [Декларацію «Сприятливий клімат для повітів»](#), згідно з якою вони погодилися зменшити власні викиди парникових газів та зобов'язалися брати до уваги кліматичні питання у процесі прийняття місцевих рішень. 19 повітів впровадили у місцеві стратегічні документи результати дебатів, що були проведені у рамках Проекту. Проектом також була підтримана діяльність Кліматичної коаліції неурядових організацій.

Джерела:

[DOKLIP - A Good Climate For Counties](#)

[Dobry klimat dla powiatów](#)

Із запитаннями та уточненнями звертайтеся до: [Козак Зоряни](#), старшого аналітика Ресурсно-аналітичного центру «Суспільство і довкілля»

Архів оглядів: <http://www.rac.org.ua/oglyad/spetsialni-oglyady-ta-monitoryngy>

Усі права на цю публікацію належать ГО «Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство довкілля». На цю публікацію поширюються умови ліцензії Creative Commons «Із Зазначенням Авторства – Некомерційна – Поширення На Тих Самих Умовах 4.0 Міжнародна Публічна Ліцензія» (CC BY-NC-SA 4.0).

